

АЙЛЫҚ АЯСЫНДА

 Шахида ЖҰМАН,
Маңғыстау

ҚАҰІПСІЗДІК

Өткен айда жарияланған «Шара қолдан – өміріңді сақта» айлығы аясында Маңғыстау теміржолында бірқатар іс-шаралар жүзеге асырылды.

Бас қауіпсіздік ревизоры М.Шакеновтің жеделхаты бойынша атқарылған жұмыстардың мақсаты, аты айтып тұрғандай, адам өмірін сақтауға арналды. Аталған айлықты негізге ала отырып Маңғыстау жол дистанциясы арнайы жоспарын жасақтап, Бейнеу, Маңғыстау, Мұнайлы, Қарақия аудандарының әкімдіктері, Маңғыстау станциясындағы желілік полиция бөлімімен бірлесіп тұрғындар және мектеп оқушыларымен кездесулер ұйымдастырды.

– Өкінішке орай, бүгінде статистика бойынша түрлі себеппен пойыздың астына түсіп ажал құшқандар саны адам шошырлық. Осы жылдың басынан бері 47 адамды пойыз басу оқиғасы тіркеліпті. Оның ішінде 26-сы қаза тауып, 21-і түрлі деңгейде жарақат алған. Айдың күні аمانында осынша жанның қарапайым қағидаларды ескермей немесе басқа да себептермен темір жолға шығып, қаза тапқаны жанымызды ауыртады. Сондықтан халықпен кездесулерде осыны түсіндіріп, жолда жүрудің ережелерін ескертіп, асыл өміріңді аяла, адамдар, өмір бір-ақ рет беріледі дегің келеді, – дейді Маңғыстау жол дистанциясының жетекші жол инженері Ержан Артықбаев.

Жол дистанциясының қызметкерлері жоғарыда аталған әкімдік және желілік полиция қызметкерлерімен бірлесіп бірнеше ауылды аралап, тұрғындармен кездескен. Болашақ ауылдағы №10 орта мектепте, тағы бірқатар мекемелерде бейнероликтер мен суреттерді және көрнекілік құралдарын қолдана отырып, тақырып туралы тереңінен мағлұмат берген. Мұндай жиындар Болашақтан соң Жаңаөзен қаласының Теңге ауылы лицейінде, Қарақия станциясы мектебінде, Маңғыстау станциясындағы орта білім беру мекемелерінде, Боздақтағы бастауыш мектепте өткен.

Дистанция өкілдерінің айтуынша, жалпы бұл бағытта тәлім басшылары ай сайын оқушыларға түрлі профилактикалық кездесулер ұйымдастырып тұратын көрінеді. Сондай-ақ теміржол аумағында «Қызмет жолы», «Сақ болыңыз», «Темір жолдан белгіленген арнайы өткел жолдан өтіңіз», «Пойыздан сақтан!» «Ата-аналар, қауіпті аймақта баланы қараусыз қалдырмаңыз!» деген баннер-тақтайшалар ілулі тұр.

ТАНЫМДЫҚ ДӘРІС

 Ұлан ОРАЗ,
Алматы

ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

М. Тынышпаев атындағы АІТ University-де ерекше форматтағы дәріс өтті. Оған «Көліктік логистика», «Жол және жол шаруашылығы», «Көпірлер, тоннельдер және метрополитен» мамандығының студенттері қатысты.

Іс-шараға «ҚТЖ» ҰК» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары Мұрат Төрегелдин мен «ҚТЖ» ҰК» АҚ «Жол диагностикасының орталығы» филиалының директоры Аслан Ақашов қонақ ретінде қатысты. Қонақтар студенттерге теміржол саласының қазіргі жағдайы, оның стратегиялық маңызы және жаңа технологиялық үрдістер жайлы кең көлемді ақпарат берді.

Дәріс барысында теміржол инфрақұрылымын цифрландыру, жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету, инженерлік жаңашылдықтар және саладағы жас мамандардың мүмкіндіктері туралы өзекті мәселелер талқыланды. Студенттер қонақтармен ашық форматта пікір алмасып, кәсіби бағыттары бойынша қызықтырған сұрақтарын қойды. Кездесу жылы атмосферада өтіп, қатысушыларға шабыт пен жаңа білім берді. Бұл «қонақ дәріс» жас мамандардың болашақ кәсібінде деген қызығушылығын арттырып, ҚТЖ компаниясының нақты тәжірибесін жақыннан танып-білуге мүмкіндік берді.

АЛТЫ СТАНЦИЯДА ЕНГІЗІЛДІ

ҚТЖ инфрақұрылымды жаңғырту және теміржол көлігіндегі қауіпсіздік деңгейін арттыру бойынша жүйелі жұмысты жалғастыруда.

 Ислам ТАЛҒАТ,
Астана

Мәселен, алты станцияда көліктік қауіпсіздіктің негізгі элементтерінің бірі – дауыстап хабарлау паркі жүйесі енгізілді. Жобаны ұйымдастырушы – «ҚТЖ» ҰК» АҚ «Магистральдық желі дирекциясы» филиалының Автоматика, телемеханика және телекоммуникация департаменті. Бұл жүйе қызметкерлер мен жолаушыларды уақытылы хабардар етіп, кезекшілер, машинистер мен бригада-

лар арасындағы іс-қимылдарды үйлестіреді. Сондай-ақ аппараттық тәуекелдердің алдын алуды және станцияларда сервис деңгейін арттыруды қамтамасыз етеді. Мамандар бұл жобаны іске асыру әсіресе пойыздар қозғалысы қарқындылығының өсуі мен саланы жаңғырту жағдайында өзекті екенін атап отыр.

Бұдан басқа, департамент мамандары нормативтік қызмет мерзімі өтіп кеткен электр орталықтандыру құрылғыларының

(ЭО) қуаттау панельдерін ауыстыру жөніндегі бағдарламаны іске қосты. Оның шеңберінде биыл ауыстыру жұмыстары 10 станцияда жүргізілді. Жаңар-

туды қажет ететін 55 панельдің орнына бүгінде сенімділік пен энергия тиімділігінің заманауи талаптарына жауап беретін 35 жаңа панель орнатылған. Жаңа панельдер тұрақты электр қуатын қамтамасыз етумен қатар ақаулықтарды тез анықтауға мүмкіндік беретін қорғаныс және диагностикалық жүйемен жабдықталған.

2027 жылдың соңына дейін қалған станцияларда панельдерді орнатуды аяқтау жоспарлануда. Бұл ЭО құрылғыларының электрмен жабдықтау жүйесін толығымен жаңартуға және белгі беру, орталықтандыру және бұғаттау жүйелерінің сенімділігі мен жұмыс істеу қауіпсіздігін арттыруға мүмкіндік бермек.

Суретті түсірген автор

Еңбек қорғау

ЖОЛШЫЛАРҒА ЖАҒДАЙ ЖАСАЛУДА

Астана-1 станциясының дөңес паркіндегі Астана жол дистанциясының табельдік ғимаратында, №5 өндірістік учаскеде теміржолшылардың жұмысы мен демалысы үшін қолайлы жағдай жасалды.

 Райхан РАХМЕТОВА,
Астана

Аталған орындарға жөндеу және абаттандыру бойынша кешенді жұмыстар жүргізілді. Ғимаратта жылыту жүйелері жаңартылып, орталық сумен жабдықтауға қосылды, электр қауіпсіздігі талаптарына сәйкес өрт дабылы және жаңа электр сымдары орнатылды.

Қасбетті өңдеу жұмыстары жүргізіліп, терезелер мен есіктер ауыстырылды. Іргелес аумақ абаттандырылды, өрнекті тас төселіп, қоршаулар орнатылды.

Нысанның іші де қызметкерлердің санитарлық-тұрмыстық қажеттіліктеріне сай жабдықталып, жуынатын душ, киім ауыстыратын, кептіретін орындар, тамақтану бөлмесі бар.

ҚОРШАУ ҚАҰІПТІҢ АЛДЫН АЛАДЫ

Темір жол – қозғалыс құралы ғана емес, сонымен қатар ол қауіптілігі жоғары аймақ. Сондықтан да жолаушылар мен азаматтық қоғамның қауіпсіздігіне қатысты шаралар жыл сайын күшейтіліп келеді. Биылғы 8 айда «ҚТЖ» ҰК» АҚ-ның Шымкент магистральдық желі бөлімшесінде осы бағытта ауқымды жұмыстар атқарылды.

Бөлімше мамандары теміржол бойындағы қауіпсіздік ережелерін түсіндіру мақсатында қаңтар-тамыз айы аралығында 8178 адамды қамтыған 225 кездесу ұйымдастырды. Сонымен қатар теміржолда жүру ережелері жазылған жаднамалар мен ұнпарақтар таратылды. Үгіт, насихат сипатындағы түсіндіру жұмыстарынан ақпарат құралдары да тыс қалған жоқ. Сол сияқты станция парктері маңындағы жаяу жүргіншілерге арналған 4 өткелге арнайы дыбыстық хабарлама беретін ИЗАПС-RWD (автоматты дыбыстық сигнал беретін жүйе) құрылғысы орнатылды. Бұл құрылғының ерекшелігі сол – өткелге жақындаған пойыз туралы алдын ала ескертіп, адамдардың жолға шығуына тосқауыл болады.

Магистраль бойында малдың қараусыз жүруі үлкен қауіп тудырады. Биыл жоспар бойынша 15,3 шақырымды қоршау көзделген. Бүгінде дейін Шымкент жол дистанциясы 5 шақырым, Арыс жол дистанциясы 2 шақырым жол бойын қоршады. Қалғаны жыл соңына дейін орнатылатын болады. Осымен біздің өңірдегі темір жолдың жалпы қоршау ұзындығы – 660,5 шақырымды құрап отыр.

Соңғы жылдары қауіпсіздік мақсатында 50,4 км қоршау орнатылды. Соның ішінде: ең ұзын қоршау Шымкент – Қызылсай станциясы аралығындағы 25 шақырым болса, Шымкент – Қорғасын аралығына 10 км, Түркістан мен Арыс станциясы маңында 4 км қоршау орнатылды. Бұдан бөлек, 2027 жылға арналған қауіпсіздік жөніндегі Жол картасы аясында Манкент – Қызылсай және Ігілік – Қорғасын станциялары аралығына 46,4 км аумақта қоршау салу жоспарланған.

Қауіпсіз қозғалысты қамтамасыз ету мақсатында Шымкент қаласы маңындағы кей-

бір қауіпті теміржол учаскелерінде пойыз жылдамдығы 40 км/сағатқа дейін шектелді. Осы күндері Шымкент бөлімшесі бойынша 29 теміржол өткелі бар, оның 13-і күзетілетін, ал 16-сы күзетілмейтін өткелдер санатына жатады. Көлік министрінің арнайы тапсырмасына орай жыл соңына дейін 12 өткелде бейнебақылау жүйелері орнатылып, 5 жерге автокөлік көпірін салу жоспарланған. Қазіргі кезде 3 294-шақырымдағы 1-санатты ПК9 бекеті (Шымкент-Қызылсай) мен 3 301-шақырымдағы 2-санатты ПК8 бекетінде құрылыс жұмыстары қызу қолға алынған. Жоспар бойынша оның бірі жыл соңына қарай, ал екіншісі келер жылы пайдалануға беріледі деп күтілуде.

Сол сияқты облыс аумағының шалғай елді мекендерінде орналасқан 5 өткелге бейнебақылау камералары орнатылған. Ендігі жерде бұл жүйелерді жергілікті полицияның оперативтік басқару орталығына қосу бойынша құжаттандыру жұмыстары жүріп жатыр.

Нұрбол БИЖАНОВ,
Шымкент ЖТ бөлімшесі директорының бірінші орынбасары

КҮРМЕУІ КӨП КІРМЕ ЖОЛДАР

Жуырда Атырау жүк тасымалы бөлімшесінде қозғалыс қауіпсіздігі сақтала бермейтін кірме жолдар мәселесін қаузаған жиын өтті. Бөлімше бастығының логистика жөніндегі орынбасары Бекәділ Сауровтың төрағалығымен өткен басқосуға кірме жолдар қожайындары, станция басшылары, көліктік бақылау инспекциясы, көліктік прокуратура өкілдері, теміржол мекемелерінің жауапты мамандары қатысты.

 Қосқұйым МҰҚАШЕВ,
Атырау

Б.Сауровтың айтуынша қазіргі уақытта кірме жолдарда қозғалыс қауіпсіздігін сақтамау деректерді жиілеп кеткен, соның кесірінен вагондардың жолдан шығып кетуі жиі орын алады. 2025 жылдың 8 айында кірме жолдарда вагонның жолдан шығып кетуінің 107 оқиғасы тіркеліп, 216 вагон бүлінген. Оның ішінде 31 жабық вагон, 95 жартылай вагон, 24 платформа, 23 вагон-цистерна. Ол вагондардың бүлінуінің себебі – кірме жолдардың жоғарғы қабатының талапқа сай болмауынан 145 вагон, маневрлік жұмысты бұзудан 55 вагон, жүкті тиеу-түсіру ережесін бұзғаннан 10 вагон және 6 вагон басқа да жағдайларға байланысты бүлінген.

Бүгінде облыс бойынша 200-дей кірме жол тіркелген болса, соның 169-ы тұрақты жұмыс істеп тұр. Олардың көпшілігі жеке кәсіпкерлер иелігінде. Оның ішінде 137 негізгі меншік нысандары «ҚТЖ-ЖТ»-«Батыс» ЖШС-мен келісімшарт жасасқан. Соған сәйкес кірме жолдарды күтіп ұстау

оның қожайындарының міндеті саналса да, оған бас қатырып, балтыры сыздап отырған ешкім жоқ. Кірме жолдарда вагондардың жолдан шығуы, автокөлікпен соқтығысу, маневрлік жұмыстың дұрыс жүргізілмеуі, башмақты алуға ұмытып кету, жолдың кеңіп кетуі, т.б. себептер қозғалыс қауіпсіздігіне айтарлықтай нұқсан келтіріп отыр.

Қозғалыс қауіпсіздігінің бұзылуына кірме жолдардың сын көтермейтіндігі, шпалдардың тозғандығы, шойын жолдың тозуы, ағаш шпалдардың шіруі себеп болған, кейбірінде Р-43 рельсі (бұл талапқа мүлдем сәйкес келмейді) тұрғаны

ешкімді мазаламайды. Жеке құрылымдар теміржолды жөндеу кезінде арнайы мамандарды шақырмайды. Жолдарды тұрақты қадағаламайды. Вагондар кірме жолдардан шығып, станцияға келгенде ақаулы екені анықталады: дөңкерлеген жері шығып кеткен, есіктері бүлінген, вагон доңғалағының буксы теріс айналып кеткен, вагон шанақтары соғылған, т.б. ақаулар жиі кездеседі. Осыдан-ақ белгілі болғаны, жүк жөнелтушілер кірме жолдардың сапасына, вагонның ақаулығына салдыр-салақ қарайды. Соның салдарынан жолдан шығып кету орын алады.

– Теміржолдағы қауіпсіздікті қамтамасыз

ету мақсатында қабылданған тиісті заңдықтар бар. Оны сақтау, теміржолдарды жөндеу, күтіп ұстау маңызды. Дегенмен, көптеген кәсіпкерлер қаржының тапшылығын сылтау етіп, мәселеге жеткілікті көңіл бөлмейді. Теміржол тәулік бойына жұмыс атқаратын болғандықтан станцияға келген вагондар күні-түні кірме жолға беріледі, түнгі мезгілде жарықтандыру арқылы жүк түсіруді ұйымдастыру үшін кірме жолдардағы жарық мәселесі шешімін табуы тиіс. Сондай-ақ қауіпсіздікті сақтау үшін қыс айларында жолдарды қардан, қоқыстан тазалап, вагондарды беріп-алуға қиындық тудырмау қажет. Сіздерге айтар тағы бір мәселе, келісім-шартты уақытында ұзартылуын қадағалаңыздар. Жүк тасымалы қағидасының 256-пунктіне сәйкес, жаңа келісім-шарт жасақтау жазбаша өтініш түскен күннен 3 ай мерзім ішінде қарастырылады. Сондықтан барлық кірме жол иелері нұсқаулықтар, келісім-шарттардың қолданылу мерзіміне назар аударыңыздар, – дейді Б.Сауров.

Күзетілмейтін, реттелмейтін өткелдерде де жол-көлік оқиғасы жиі тіркеледі. Тепловоздың автокөлікпен соғысуы қозғалыс қауіпсіздігіне нұқсан келтіріп отыр. Оның бәрі көлік иелерінің «Жол қозғалысы ережесін» сақтамағандықтан болған. Соған сәйкес бөлімше бойынша теміржол өткелдерін күтіп-ұстаудың алдын алу шараларын және жол белгілерін орнату қажет етіледі. Өткелдердің сапасы да сын көтермейді, асфальт шұңқыр, жырық-тесік, сондықтан машиналар не айналып өткісі келеді, не шұңқырға түседі. Соған орай өткелдердің сапасын қарау тармақ жол иелеріне жүктелетіні

де айтылды. Ондай жағдайда вагон құрастырушылардың рапорты негізінде тармақ иесіне кемшілікті заң шеңберінде түзеуге нұсқама берілетін болады. Вагон сапасы бойынша да дау туындап жатады. Вагондар станцияға ақаумен келеді, сол себепті екі ортада келіспеушілік болады. Сондықтан вагонды қожайындары станцияда вагон қараушымен бірге қабылдап алуы керек, сонда дау туындамайды. Вагондардың кірме жолдарда ұзақ тұрып қалмауы үшін кәсіпкерлер тиеу-түсіру жұмыстарын да алдын ала жоспарлап алғаны жөн.

Қазір темір жолда цифрландыру жақсы дамуда. Сыбайлас жемқорлыққа жол бермей, қандай да бір лауазымды тұлғаға тәуелділік болмау үшін барлық құжаттамалар, келісім-шарт, алыс-беріс, жүк қабылдау-тапсыру құжаттары цифрлы түрде жүзеге асырылуы тиіс. Бүгінде бөлімшеде тасымал құжаттарын рәсімдеудің ашық түрде болуын қамтамасыз ету үшін жүк жөнелтушілер мен қабылдаушылардың құжаттамасы АСУ ДҚР жүйесі бойынша жүзеге асырылады. Өңірде 17 станция осы жүйеге қосылған. Оның үстіне осы бағытта бірте-бірте электронды жұмыс түріне көшуге басымдық беріліп келеді.

Жиын соңында барлық кірме жол иелеріне қауіпсіздікті қамтамасыз етуді, кірме жолдарда маневрлік жұмыстардың технологиясын сақтауға, вагондарды өз бетімен жүргізбеуді, жүк тиеу-түсіру жұмыстарын да нұсқамадағы талаптарға сай орындау ұсынылды. Сондай-ақ қысқа дайындықты осы кезден бастауды, жолдарды тазалап, қар тазалау техникаларын майлап-сайлап қою да тапсырылды.

Суретті түсірген автор

Пресс-тур ПУТЕШЕСТВИЕ ПО МАРШРУТУ НҰРЛЫ ЖОЛ – ДОСТЫК

Наше путешествие по вторым путям участка Мойынты – Достык началось поздним вечером 7 октября. В 23:45 поезд с группой из 30 журналистов отправился от вокзального комплекса «Нұрлы жол» в Астане.

Утром, 8 октября, первая остановка – станции Балхаш-1 и Балхаш-2. Здесь участников пресс-тура встретил исполнительный директор по эксплуатации филиала АО «НК «ҚТЖ» – «Дирекция магистральной сети» Арман Бубианов.

– Балхаш – важная часть маршрута. Станция Балхаш-1 ориентирована на грузовые перевозки, а Балхаш-2 – на пассажирские. Летом сюда прибывает множество туристов, отдыхающих на озере Балхаш, поэтому важно обеспечить комфорт и безопасность. Эти станции – часть стратегического коридора, по которому идут поезда из Китая в Европу, – отметил он.

После Балхаша маршрут пролегал через Саяк и Актогай, где журналисты осмотрели мост через реку Тентек и новые инженерные сооружения.

На станции Актогай о строительных этапах рассказал исполнительный директор филиала ТОО «Integra Construction KZ» – «Дирекция по строительству вторых путей Достык – Мойынты» Нурлыбек Бекжанов.

– Работы начались в ноябре

2022 года. Несмотря на нормативный срок в пять лет, проект реализован за три года. Это стало возможным благодаря

круглосуточной работе более 3 000 специалистов и 600 единиц спецтехники.

На отдельных участках проводились буровзрывные работы объемом свыше 100 тысяч кубометров – причем без остано-

вки движения поездов. Уложено 1,5 миллиона шпал, использовано 100 тысяч тонн рельсов и два миллиона кубометров щебня. Всего смонтировано 445 стрелочных переводов и внедрена микропроцессорная централизация казахстанского производства, обеспечивающая безопасность и управление движением поездов, – рассказал он.

По словам Нурлыбека Бекжанова, новая система сигнализации позволяет увеличить пропускную способность участка в 5 раз – с 12 до 60 поездов в сутки.

Вечером поезд прибыл на станцию Достык, финальную точку пресс-тура. Здесь участников встретил заместитель директора филиала АО «НК «ҚТЖ» – «Дирекция по реализации крупных проектов» Александр Ким.

– Проект «Достык – Мойынты» стал первым масштабным строительством такого уровня за последние десятилетия. К 6 октября мы уже пропустили 206 грузовых поездов, из них 101 – по новым путям. С момента начала эксплуатации перевезено 12,6 миллиона тонн грузов, что на 42% больше, чем до запуска вторых путей. Этот коридор укрепляет транзитный потенциал Казахстана и делает страну важным звеном маршрута Восток – Запад, – подчеркнул он.

Возвращение в Астану состоялось утром 10 октября. Пресс-тур завершился, но впечатления от поездки остались сильными: перед глазами участников предстала живая, мощная железнодорожная артерия страны, соединяющая континенты и поколения строителей.

Руслан РАХМЕТОВ,
фото Александра ЖАБЧУКА
Астана – Достык – Астана

ОСОБОЕ ВНИМАНИЕ – ТОРМОЗНЫМ СИСТЕМАМ

Осенний комиссионный осмотр в Восточно-Казахстанском регионе подтвердил готовность локомотивных и вагонных служб к работе в условиях низких температур.

Ольга УШАКОВА,
Усть-Каменогорск

В депо уже утвердили комплекс мер, направленных на повышение надежности автотормозных систем в зимний период 2025–2026 годов. Особое внимание уделено профилактике сезонных неисправностей и повышению эффективности тормозного оборудования в условиях сильных морозов.

– Наша главная задача – обеспечить безопасность движения поездов и минимизировать риски возникновения нештатных ситуаций. Особое внимание необходимо уделить анализу инцидентов, связанных с нарушениями в работе тормозных систем, и выработать меры по их недопущению в будущем, – отметил начальник Оскеменского эксплуатационного локомотивного депо (ТЧЭ-22) Асхат Елюбаев на прошедшей недавно под его председательством совместной осенней автотормозной конференции.

В мероприятии приняли участие руководство и представители ТЧЭ-22, Оскеменского эксплуатационного вагонного депо (ВЧД-24), ревизоры.

Главный региональный ревизор департамента безопасности движения по ВКО Айдын Огузбаев подчеркнул, что безопасность движения начинается с соблюдения всех нормативных требований и своевременного проведения профилактических мероприятий. Важно строго следовать инструкциям и оперативно реагировать на любые отклонения.

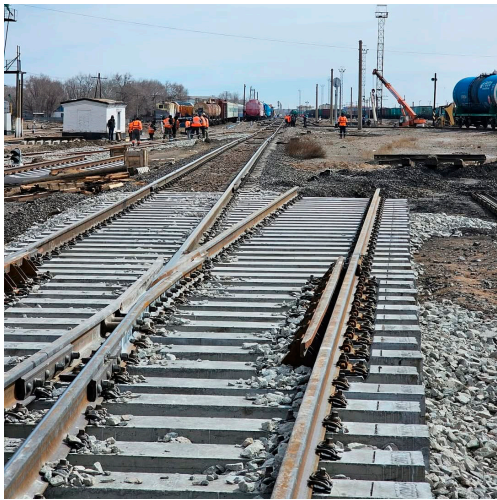
Начальник Оскеменского эксплуатационного вагонного депо Марат Кыдырханов отметил, что техническая исправность тормозного оборудования – залог бесперебойной работы железнодорожного транспорта.

– Зимний период требует особого внимания к регулировке ТРП и авторегуляторов. Мы должны тщательно анализировать все случаи неисправностей и усиливать контроль

за техническим состоянием оборудования, – добавил он.

Инструктор по буксовому узлу и автотормозам ВЧД-24 Нурлан Наурызбаев рассказал, что низкие температуры негативно влияют на работу безрезьбовых соединений грузовых вагонов, вызывая образование наледи на узлах тормозной рычажной передачи и деформацию манжет тормозных цилиндров. Это может привести к заклиниванию деталей и дефектам поверхности катания колесных пар. Для предупреждения подобных случаев в ВЧД-24 разработан план мероприятий на зимний период, включающий обучение работников, особенно молодых специалистов. Традиционно совместно с профсоюзом проводится конкурс «Лучший осмотрщик вагонов», способствующий повышению профессионального мастерства.

Участники конференции также проанализировали допущенные ранее нарушения в эксплуатации автотормозов и выполнение решений весеннего совещания. По итогам встречи были внесены дополнения в местную инструкцию по управлению автотормозами, в частности, уточнены пункты о сокращенном опробовании тормозов, проверке работы крана машиниста и определении мест для проверки автотормозов в пути следования на участках Оскемен-1 – Алтай и Оскемен-1 – Риддер. Все изменения были одобрены единогласно.

Ожидаемые результаты после проведения капитального ремонта – восстановление и обновление внешнего вида зданий, ремонт внутренних помещений, замена инженерных систем, обновление железнодорожных платформ и привокзальных территорий. Ко всему прочему, планируется увеличение пропускной способности вокзалов, оборудование их современными залами ожидания, обеспечение качественным высокоскоростным интернетом и информационными системами.

Фото автора

ПОДВЕЛИ ИТОГИ

Айдана ЕРТАЙ,
Павлодар

В Екибастузском вагонном эксплуатационном депо завершился месячник «Внимание – тормозное оборудование!», цель которого – обеспечить безопасность движения и принятие мер по безотцепочному проследованию грузовых поездов по гарантийному участку.

В АО «НК «ҚТЖ» разработан и утвержден план мероприятий, которые направлены на проведение месячника «Внимание – тормозное оборудование!». Как сообщили в ВЧД Екибастуз, аншлагами по проведению месячника обеспечены все подконтрольные цеха депо, всего 34 цеха (по депо 15 ПТО, 17 КП, 2 КПТО). Организованы проверки совместно с ВР-3 в подконтрольных цехах на качество подготовки тормозного оборудования в готовых к отправлению поездах, с оформлением актов: восемь проверок, из них четыре – ремонтные предприятия и четыре – целевых совместно ВР-3, согласно графику. Кроме того, качество подготовки тормозного оборудования в готовых к отправлению поездах на ПТО, в том числе на ремонтных предприятиях по соблюдению технологии ремонта, ревизоры обратили особое внимание на качество реконструкций тормозного оборудования, порядок включения режимов воздухораспределителя вагонов, типа колодок, безрезьбовые соединения, зазоры между упором авторежима и контактной планкой тормозной рычажной передачи авторегулятора, места соединения подводящих труб тройником ТМ, ВР, ТЦ, ЗР авторежимов. В месячник входит и проведение внеплановых технических занятий с участием ТЧЭ-19 и общим охватом 421 работника, где из них 15 ПТО, 17 КП, 2 КПТО. Во время месячника был усилен контроль за техническим состоянием на ходу поезда на станциях расположения КП при встрече поезда «сходу» и станциях, где производится техническое обслуживание. Также контроль проверки испытаний тормозного оборудования при выпуске вагонов с ТОР-4.

По допущенным замечаниям, выявленным в ходе проверок, согласно актам мероприятия действующего месячника, было привлечено к дисциплинарной ответственности шесть осмотрщиков вагонов. Все отправлены на повторную проверку знаний.

ЧЕТКО И ОПЕРАТИВНО

Аслан КУДАБАЕВ,
Костанай

На станции Аманкарагай Костанайского региона прошли учения по действиям в чрезвычайных ситуациях.

Железнодорожные службы региона отрабатывали два сценария – оперативную отправку техники в Алматы для ликвидации последствий землетрясения и аварийно-спасательные работы при сходе цистерны с сильнодействующим ядовитым веществом. Как сообщил начальник негосударственной железнодорожной противопожарной службы Костанайского региона Султан Смамбаев, первое учение было посвящено теме «Организация погрузки инженерной техники на железнодорожную платформу для ликвидации последствий землетрясений в г. Алматы». Второе – «Действия при сходе цистерны с сильнодействующим ядовитым веществом».

В тренировках приняли участие негосударственные железнодорожные противопожарные подразделения, пожарный поезд станции Кушмурун и восстановительный поезд станции Тобол. Всего было задействовано более 40 человек личного состава и пять единиц техники.

По словам Султана Смамбаева, основная цель учений – предотвращение и локализация развития аварийной ситуации, включая возможный разлив, возгорание или взрыв. Также важной задачей стала отработка взаимодействия между силами железнодорожных и ведомственных служб при ЧС.

По итогам проверки штаб отметил высокий уровень профессионализма участников и дал положительную оценку действиям железнодорожных пожарных. Все поставленные задачи выполнены четко и оперативно.

ЛИКБЕЗ ПО ЛИЧНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Марьяна ПЕРВУШИНА,
Уральск

Уральскими железнодорожниками совместно с сотрудниками Линейного отдела полиции по станции Уральск проведен совместный рейд по недопущению несчастных случаев с посторонними гражданами на железнодорожном транспорте на станции Жилаево.

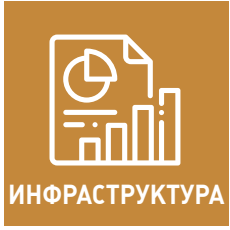
В нем приняли участие заместитель начальника станции Жилаево Бейбит Ибрашев и инженер-технолог Гульмира Уразаева, ведущий инженер Уральской дистанции пути (ПЧ-1) Муддагалиев Нурлан, старший инспектор группы профилактики правонарушений ЛОП на станции Уральск майор полиции Владимир Федун и инспектор службы ОАП капитан полиции Лаура Азизова.

С первых же шагов в опасной близости от железнодорожных путей были остановлены малолетние дети, катавшиеся на велосипедах. Провели беседу и с ними, и с подоспевшими вскоре взрослыми. Полицейские предупредили, что для начала – предупреждение, в следующий раз – штраф в размере трех МРП (11 796 тенге в 2025 году), что даже взрослых не сильно впечатлило.

Затем остановили подростка, который вез на питбайке сестренку-дошкольницу. По словам работников станции Жилаево, питбайкеры лихо переезжают по деревянному настилу через железнодорожные пути, что очень быстро приводит настилы в негодность. Также остановили несколько человек, пытавшихся пролезть под стоящими в сцепке грузовыми вагонами на другую сторону, поясняя, насколько опасны эти маневры, особенно во время проведения маневровых работ.

В общем, ликбез по личной безопасности велся в течение нескольких часов. Некоторые пешеходы, задев желтые жилеты железнодорожников и полиции, в буквальном смысле давали деру. Выходит, знают, что нарушают! А ведь главное наказание – не штраф, а увечье или вовсе потеря жизни.

МОДЕРНИЗАЦИЯ ВОКЗАЛА И РЕКОНСТРУКЦИЯ ПУТЕЙ

На станции Мойынты Карагандинской области завершено строительство вторых путей, произведена реконструкция пятого пути, 25-го вытяжного пути, уложены два съезда, а также осуществлена перекладка двух съездов.

Светлана МОГАЙ,
Караганда

Как отметил начальник станции Мойынты Рамазан Бугенов, работы были проведены с целью переустройства и восстановления железнодорожного полотна для улучшения его состояния и функциональности.

– Что касается вытяжного пути, то это, как правило, тупикивый путь, который используется для маневровой работы по сортировке, формированию и расформированию поездов, а также для перестановки вагонов. Он является продолжением сортировочных или погрузочно-выгрузочных путей, то есть служит для вытягивания составов и отдельных вагонов, – рассказывает он. – Между тем перекладка

двух съездов железной дороги означает как замену существующего, так и создание нового участка пути, где пара стрелочных переводов соединяет два разных пути, и это позволяет поездам переходить с одного пути на другой. Все зависит от того, как эти съезды расположены друг к другу, – они могут образовывать обыкновенный съезд, перекрестный съезд либо сокращенный съезд.

В настоящее время на станции Мойынты производится капитальный ремонт вокзала и пассажирских посадочных платформ между 2-м и 1-м путями, а также на 4-е пути. Цель проекта – повышение комфорта пассажиров за счет улучшения качества услуг, внедрения современного оборудования и благоустройства прилегающих территорий.

«ҚТЖ» ҰК» АҚ мен «Қазкәлікәсіп» ҚБ басшылығы Қозғалыс қауіпсіздігі департаментінің директоры Марат Арапбекұлы Шәкеновке інісі

Мұрат Арапбекұлының қазасына орай қайғырып көңіл айтады. Бауырыңыз жайлы жақсы естеліктер осы қиын уақытта жұбаныш әкелсін. Қазаның арты қайғырып болсын, бекем болыңыз.

ТАРИХТЫҢ БАСТАУЫ БОЛҒАН

«Бірлікте – күш, тарихта – мақтаныш!» деген ұстанымды ұран еткен сала кәсіподағының 120 жылдығына орай Қызылордада салтанатты жиын өтті.

Жалпы, кәсіподақ қозғалысы Сыр елінен бастау алғаны – бүгінде дәлелденген шындық. Бұл тек теміржолдың ғана емес, Қазақстандағы ең алғашқы жұмысшы құқын қорғайтын кәсіподақ ұйымы болып саналады. Қызылорда теміржолында өткен салтанатта бұл мақтанышпен айтылды. «Қазкөліккәсіп» ҚБ Қызылорда филиалының төрағасы Бауыржан Ахметов салтанатты жиынды ашып, теміржол саласының ардагерлерін, әріптестерін шын жүректен құттықтады.

Қызылорда бөлімшесінің басшылары Батырхан Базарбаев пен Ербол Сәулебеков те әріптестерінің қуанышына ортақтасып, сала кәсіподағынның теміржолшылар өміріндегі рөлі мен маңызын жоғары бағалады.

Жиыңға аймақтың барлық бөлімшелерінен, салалық мекемелерінен келген кәсіподақ жетекшілері түгел қатысып, ұйымның 120 жылдық мерейтойына арналған арнайы төсбелгімен марапатталды.

Марапатқа ие болғандар қатарында ұзақ жылдар бойы кәсіподақ қозғалысының өркендеуіне үлес қосқан ардагерлер Әбдімұрат

Мауанов пен Сәрсенбек Тасмағанбетов болды.

Филиал төрағасы өз баяндамасында Қызылорда теміржолының терең тарихына тоқталды. XX ғасырдың басында басталған Ташкент-Орынбор темір жолының құрылысы, 1905 жылы Перовск, сосын Қазалы станциясында бастауыш ұйымдарының құрылуы. Ал 1925 жылы дәл осы Қызылорда қаласында өткен Қазақстан кәсіподақтарының бірінші съезі бүкіл еліміздің кәсіподақ қозғалысының алтын парағы ретінде тарихта қалғандығы тілге тиек болды.

– Теміржолшылар кәсіподағы әр дәуірде заман талабына сай бейімделіп, жұмысшы мүддесін қорғауда аянып қалған емес. Бұл қоғамдық ұйым – еңбек адамының үні, қорғаушысы, тірегі деген атқа лайық болуды өз міндеті деп біледі, – деді филиал төрағасы.

Сабырхан СЕЙІЛБЕКҰЛЫ,
Қызылорда
Суретті түсірген автор

ЛИДЕР, НАСТАВНИК, ЧЕЛОВЕК С БОЛЬШОЙ БУКВЫ

К 120-летию профсоюзного движения Казахстана особенно важно говорить о тех, чья преданность делу и стойкая позиция в защите прав работников стали неотъемлемой частью его истории. Одна из них – бывший председатель филиала «Астана» ОО «Казпрофтранс» Почетный железнодорожник Людмила Закина.

С первых шагов на железной дороге Людмила Антоновна ломала устоявшиеся стереотипы о «не женских» профессиях, начав свою трудовую путь в 1967 году с должности заместителя начальника Целиноградского вокзала. В то время большинство руководящих постов на железной дороге занимали мужчины. Умная, ответственная, требовательная прежде всего к себе, она сразу завоевала уважение коллег.

В зоне ее ответственности было все: от внешнего вида здания и привокзальной территории до качества обслуживания пассажиров и организации мероприятий. Со всеми задачами профессионал своего дела справлялась на отлично. Но главное – всегда была рядом с людьми: слушала, поддерживала, решала проблемы. Поэтому переход на профсоюзную работу в 1986 году стал для Людмилы Антоновны естественным этапом карьеры. Она устроилась ответственным секретарем Райпрофсожа Целинной железной дороги, а через два года возглавила его. С 1995 года была председателем Дорпрофсожа Акмолинской железной дороги, с 2005 по 2010 год – председателем филиала «Астана» ОО «Казпрофтранс», а последние три года до выхода на заслуженный отдых была заместителем председателя Центрального совета.

Всегда на передовой, плечом к плечу с коллегами-мужчинами, она отстаивала права железнодорожников, добиваясь улучшения условий труда, расширения социальных гарантий и повышения результативности работы профсоюзов.

Готовность прийти на помощь,

бескорыстие и человечность снижали ей репутацию не только сильного лидера, но и настоящего друга для многих работников и ветеранов железнодорожной отрасли.

На протяжении многих лет она лично координировала организацию летнего отдыха для детей железнодорожников по всей стране. Ребят провожала торжественно: с оркестром, праздничной атмосферой и специально выделенными поездами.

Трудовые заслуги и активная общественная деятельность Людмилы Закиной получили признание на самом высоком уровне. Среди наград – знак «Почетный железнодорожник», медаль «За трудовое отличие», почетные грамоты Всеобщей конфедерации профсоюзов, Федерации профсоюзов РК, Исполкома профсоюза железнодорожников и многие другие.

Однако сама Людмила Антоновна никогда не стремилась к наградам и публичности. Скромная и принципиальная, она всегда оставалась в тени, сосредотачиваясь на сути дела. С особым вниманием относилась к молодым коллегам – охотно делилась знаниями, помогала советом и верила, что именно они продолжат начатое ею дело.

– Людмила Антоновна – это не просто имя в истории профсоюза, она стала символом надежды и поддержки для многих людей. Всегда переживала и с готовностью просила за других, но никогда ничего не просила для себя, – вспоминает о совместной работе председателем филиала «Астана» ОО «Казпрофтранс» Серик Сарсекеев.

Любовь РОВБА
Фото из архива

ТЕМІРЖОЛШЫЛАР КӘСІПОДАҒЫНА

Жуырда Абай облысының Кәсіподақтар орталығы мен облыстық салалық кәсіподақтар ұйымдары бірлесіп Қазақстандағы кәсіподақ қозғалысының 120 жылдығына және ҚР Кәсіподақтар федерациясының 35 жылдық мерейтойына арналған салтанатты іс-шара өткізді.

Келелі жиынның басты мақсаты – еңбеккерлердің құқықтарын қорғаудағы және әлеуметтік әділеттілікті дамытудағы кәсіподақтардың тарихи рөлінің маңыздылығын айқындау, сондай-ақ осы жолда ерен еңбек етіп жүрген кәсіподақ белсенділерін марапаттау болатын. Аталмыш шараға «Қазкөліккәсіп» ҚБ Семей өңірі бойынша өкілі Есен Қажығұлов бастаған кәсіподақ жетекшілері түгел қатысты.

Салтанатты жиында Абай облыстық кәсіподақтар орталығының төрағасы Қуаныш Сүлейменов сөз

сөйлеп, кәсіподақ қозғалысының 120 жылдығы – бұл жай ғана атаулы күн емес, еңбек адамының құқығын қорғау жолындағы күрес, жетістіктер тарихы екенін атап өтті.

Сонымен қатар ол сахна төрінде ҚРКФ атынан кәсіподақ қозғалысының бірқатар белсенді өкілдеріне медаль тағып, грамоталар мен алғыс хаттар табыс етті.

Облыс көлеміндегі барлық еңбек ұжымдары арасында Семей ЖТ бөлімшесінің Семей вагон пайдалану депосының кәсіподақ

ұйымы төрағасы Ертай Темірбеков үздік атанып, «Кәсіподақтағы белсенді жұмысы үшін» медалімен марапатталды. Бұл әділ баға екені анық. Себебі Семей теміржолының кәсіподақ белсенділері тек жұмысшы мамандардың мүддесін қорғап қана қоймай, еріктілер қозғалысы, қайырымдылық, экологиялық акция, бұқаралық спортты дамыту, Абайдың 180 жылдық мерейтойын өткізу сынды көптеген қоғамдық іс-шараларға ұйытқы болып, алдыңғы шептен табылып жүр. Мәселен, осыдан

біре жыл бұрын салалық кәсіподақ ұйымының ігі бастамасымен желі бойында ата дәстүр асар үлгісімен теміржолшылар үшін қыстың аязды-боранды күндері паналайтын шағын үй салуды алғаш осы ВЧД-23 кәсіподақ ұйымы депо басшылығымен бірге қолға алған-ды. Бұл дәстүр кейіннен байтақ желі бойында жалғасын тауып, оң нәтижесін берді.

– Бүгінде еліміздің кәсіподақтары – Әділетті Қазақстан құрудағы қоғамның сенімді тірегі және әлеуметтік тұрақтылықты дамытудағы маңызды институт қызметін адал атқаруда. Бұл ретте темір жолдағы кәсіподақ белсенділері еңбегінің жоғары бағаланғаны қуантады, – деп пікір білдірді салтанатты шараға қатысқан Семей ЖТ бөлімшесі кәсіподағының төрайымы Айгүл Берікболова.

Алқалы жиынның соңында кәсіподақ қызметкерлерінің құрметіне арналған мерекелік концерт өтті.

Қуаныш ҚОЖАЕВ, Семей
Суретті түсірген автор

ЛЮДИ И СОБЫТИЯ ГЛАЗАМИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНИКОВ

В Карагандинском филиале профсоюза прошел фотоконкурс «Менің кәсіподағым – Мой профсоюз», посвященный 120-летию профсоюзного движения железнодорожников Казахстана.

Участникам предстояло отразить в фотографиях различные стороны жизни работников железнодорожной отрасли – членов профсоюза.

– Очень важно, чтобы на фотоснимках были отображены люди и события в любом ракурсе, отражающем понятия «профсоюзный лидер», «профсоюзный активист», «участие в солидарных действиях профсоюза», «профсоюзные мероприятия», «профсоюз на защите прав и интересов трудящихся», – отметил председатель Карагандинского филиала ОО «Казпрофтранс» Яхия Альмусин.

Всего в фотоконкурсе приняли участие 115 работников. Перед жюри стояла непростая задача – при выборе победителей учитывались соответствие теме конкурса, техническое качество снимка, оригинальность и креативность идеи, композиционное решение,

а также способность фотографии вызывать эмоции и передавать смысл.

Таким образом, высшую награду – Гран-при получили: Алия Ибраева, ШЧ-19 Караганда; Асыл Садуакасов, ВЧД-13 Караганда; Жұлдызай Байдүйсен, НЖС-4.

В номинации «Профсоюз в лицах» первое место завоевала Айжан Абдикаримова, ТОО «Теміржолсы Карағанды»; второе – Нұрілі Оразбай, ЭЧ-11 Караганда; третье место – Дина Буденко, МБ (материальная база).

В номинации «Наш современник» первое место присуждено Эльмире Тажентаевой, ШЧ-19 Караганда; второе – Қуаныш Усаеву, АО «Вагонсервис»; третье – Айгүль Акановой, станция Жезказған.

В номинации «Мы молодые» первое место завоевала Меруерт Ержанова, ПЧМ Акадыр; второе

– Гульбаршин Аджасанова, станция Караганда-Сортировочная; третье – Динара Абендова, ЭЧ-27 Жезказған.

В номинации «Будни моей профессии» первое место – у Рахат Каруллиной, НОДПГ-4; второе – Айғаным Мухаметали, ПЧ-27 Балхаш; третье – у Диаса Рамазанова, ПЧ-24 Караганда.

В номинации «Женское лицо Профсоюза» первое место завоевала Аниша Уалиева, АО «Вагонсервис»; второе – Улболсын Тапанова, АО «Вагонсервис»; третье – Наталья Чуева, ГВЦ-4. В номинации «Ды-

хание природы» первое место присуждено Зарине Глазковой, станция Балхаш; второе – Лязат Бимагамбетовой, ПЧ-24 Караганда; третье место – Сауле Абдрахмановой, отдел АСУ НОДПГ-1.

Все призы были поощрены денежными премиями, памятными сувенирами, также дипломами отмечены активные участники фотоконкурса «Менің кәсіподағым – Мой профсоюз». По итогам фотоконкурса была организована памятная фотовыставка.

Светлана МОГАЙ, Караганда
Фото автора

МАҚСАТ ПЕН МҮДДЕ ЖОЛЫНДА

Бүгінде 120 жылдығын атап өтіп отырған кәсіподақ қозғалысының тарихында Жамбыл филиалының да өзіндік орны бар. Жамбыл жол бөлімшесінде сақталған деректерді ақтарғанымызда, теміржолдағы кәсіподақ қызметі өңірге Түркісіб теміржолының құрылысымен қатар пайда болғанына көз жеткіземіз.

2006 жылдың мамыр айында өткен кезекті сайлауда теміржолшылар Жамбыл жол бөлімшесі кәсіподақ филиалының төрағасы лауазымының тізгінін Жұман Семеновке сеніп тапсырды. Көп жыл теміржолшылардың мүддесі үшін адал қызмет атқарып, абыройға бөленген Жұман Тұрғымбайұлы былл құрметті демалысқа шығып, бұған дейін бастауыш кәсіподақ ұйымын басқарған Ерболат Жидебаев төрағалыққа сайланды, – деп тарқатады ұйымның құрылу тарихын кәсіподақ филиалы төрағасының орынбасары Еркін Өтешов.

Бүгінде Жамбыл филиалына қарасты 18 бастауыш кәсіподақ ұйымы табысты жұмыс атқаруда. Быыл жаңадан өткен есеп беру-сайлау конференциясын талапқа сай өткізіп, теміржолшылар игілігі үшін тер төгуге лайық кәсіподақ жетекшілері таңдалды.

Адал еңбек қатидасын басшылыққа ала отырып жұмыс істейтін кәсіподақ филиалы теміржолшылардың құқығын қорғаумен қатар, оларды ынталандыруды да назардан тыс қалдырмайды. Өз міндеттерін мінсіз атқарған мамандарды мерейлі мерекелерде түрлі марапатқа ұсынып отыруы дәстүрге айналған.

Ардақ УСЕЙІНОВА, Жамбыл
Суретті түсірген автор

Спорт

САМЫЕ ЛОВКИЕ

В Павлодаре в ледовом дворце прошел турнир по настольному теннису.

По традиции соревнования по этому виду спорта проходят в главном спортивном объекте, где обычно собираются любители хоккея. Турнир посвящен 120-летию ОО «Казпрофтранс».

Среди женщин победителем стала работник станции Павлодар Ботағоз Икласова, которая четвертый год подряд занимает первое место. Среди мужчин первое место занял сотрудник ТОО «Теміржолсы» Ибрагим Танирбергенов, второе – Саят Усин, ТОО «Теміржолсу», третье место завоевал работник ТЧД-18 Руслан Мукашев. В командном зачете победителем стала команда ТОО «Теміржолсу».

Все победители и участники были награждены грамотами и ценными призами.

Айдана ЕРТАЙ, Павлодар
Фото автора

ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ

ҚАЗКӨЛІККӘСІП

Бас редактор
Дина Муздубаева

Бас редактордың орынбасары
Меруерт Өмірзақова

Редакцияның мекен-жайы:
Астана қ., Д.Қонаев көшесі 6.
тел: 8 (7172) 60-44-87,
60-44-88, 60-44-92

Басылымның таралымы 11 415
Газет сейсенбі,
жұма күндері шығады.

Жауапты хатшы
Ерболат Тілеубергенов,
тел.: +7 702 5795768

Кезекші редакторлар:
Л. Ровба, Р. Рахметова

Газет шығару және тарату қызметімен
«Қазақстандық салалық теміржол,
автомобиль, әуе және су көлігі
қызметкерлерінің кәсіби одағы»
қоғамдық бірлестігі айналысады.

© «Қазақстан теміржолшысы»
газетінде жарияланған
материалдарды
көшіріп немесе өзгеше басу үшін
редакцияның жазбас рұқсаты
алынған, газетке сілтеме жасалуы
міндетті.
Редакция авторлар мақаласы мен
жарнама мазмұнына жауап бермейді.

Меншікті тілшілер:

Алматы: Елена Қолдасбаева 8-701-794-98-80
Атырау: Қосымын Мұқашев 8-778-946-09-66
Ақтөбе: Ардақ Ерубаева 8-702-843-27-97
Шығыс Қазақстан: Ольга Ушакова 8-777-203-51-87
Семей: Қуаныш Қожаев 8-775-710-70-53
Жамбыл: Шахиджа Жұманова 8-707-886-72-45
Орал: Анна Панищева 8-707-910-74-17
Қызылорда: Сабырхан Нәдірбаев 8-778-409-78-59
Жамбыл: Ардақ Усейінова 8-777-667-26-20
Шымкент: Нұрлыбек Досыбай 87025480092
Қарағанды: Светлана Могой 8-777-893-66-76
Қостанай: Аслан Құдабаев 8-705-267-44-00
Павлодар: Айдана Ертай 8-777-498-31-61

Газет басылатын қалалар:

Астана, Сілеті 30
«Медиа-холдинг» «ERNUR» ЖШС
Ақтөбе, Смағұлов көш., 9/2.
«Хабар-Сервис» ЖШС
Шымкент, Әлімқұлов көш., 22.
«ERNUR Print» ЖШС

Қазақстан Республикасы Баспасөз және
бұқаралық ақпарат ісі жөніндегі Ұлттық
агенттігінде тіркеліп, 1997 жылдың
30 шілдесінде № 601 тіркеу куәлігі берілді.